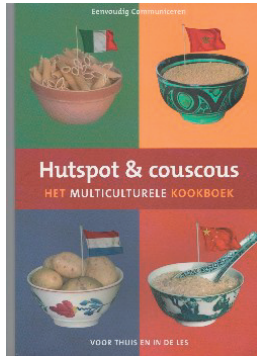

Couscous & hutspot

1. Hoeveel inwoners van Nederland zijn laaggeletterd?

c. 1.300.000 mensen

In Nederland is 1 op de 10 volwassen laaggeletterd. In Vlaanderen is dat zelfs nog meer: 1 op de 7. Toch is het probleem nóg groter: volgens onderzoek schiet bij ruim 25% van de Nederlanders de leesvaardigheid te kort als ze onbekende formulieren of teksten te zien krijgen. En dat gaat zeker niet alleen over ouderen: uit hetzelfde onderzoek blijkt dat ook 25% van de jongeren tussen de 16 en 19 jaar regelmatig struikelt over het Nederlands.

Bron afbeelding: www.begeerdeprijketaal.nl

<http://www.lezenenschrijven.nl/>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Analfabetisme>

Van voor naar achter

2. In welk rijtje?

b. P, V, T, K

In het eerste rijtje staan de klanken in omgekeerde volgorde: van achter naar voor. De p wordt met beide lippen gemaakt, de v met de boventanden tegen de onderlip. De p is dus nét iets meer naar voren dan de v, en niet andersom, zoals bij antwoord d. De t wordt nog verder naar achteren gemaakt, op dezelfde plek als de rollende r, met je tong net achter je boventanden. De plek van de j is midden in de mond, en de k wordt achteraan bij de huid gemaakt.

http://www.let.leidenuniv.nl/fonetiek/Boek/hoofdstuk4/4_3.HTM

Nieuwe taal

3. Wat was de aanleiding voor het plotselinge ontstaan van de gebarentaal?

c. De kinderen ontmoetten voor het eerst andere dove kinderen.

Tot 1981 hadden dove kinderen nauwelijks contact met elkaar, omdat ze altijd thuis bleven en niet naar school gingen. Dat veranderde toen een nieuwe regering een doveninstituut oprichtte. In de communicatie met elkaar ontwikkelden de kinderen al snel een gebarentaal.

http://nl.wikipedia.org/wiki/Nicaraguaanse_gebarentaal

Revival

4. Welke taal lijkt het meest op het Hebreeuws?

a. Arabisch

Het Arabisch en het oude Hebreeuws zijn allebei Semitische talen en stammen dus uit dezelfde familie. Dat de talen een gemeenschappelijke voorvader hebben, blijkt bijvoorbeeld uit de gelijkenis tussen het woord voor vrede: salaam in het Arabisch en shalom in het Hebreeuws. Het Jiddisch werd gesproken door veel Joden die in Europa woonden en is familie van het Duits en het Nederlands. Het Latijn en het Roemeens zijn halfbroertjes van elkaar en van een andere familie dan de andere talen. Het nieuwe Hebreeuws van na de revival is niet precies hetzelfde als het oude Hebreeuws: het is erg beïnvloed door eigenschappen van Europese talen.

http://www.trouw.nl/deverdieping/overigeartikelen/article576816.ace/Hebreeuws_De_mythe_van_de_bijbelse_taal
<http://www.nieuws.leidenuniv.nl/index.php3?m=&c=1400>

Cruijffiaans

5. Welke uitspraak van Cruijff is een paradox?

d. Simpel is het moeilijkst

Een paradox lijkt op het eerste gezicht niet te kloppen, maar als je er dieper over nadent, zit er toch een kern van waarheid in. Dat is het geval bij voorbeeld d. De eerste zin is een voorbeeld van een tautologie. Daarbij wordt in één zin een begrip of denkbeeld tweemaal genoemd. Voorbeeld b is een neologisme: een nieuw woord. Het derde voorbeeld is een vergelijking.

<http://www.onzetaal.nl/dossier/voetbaltaal/cruijff.php>
http://nl.wikiquote.org/wiki/Johan_Cruijff

Dier en taal

6. Waarom is communicatie van dieren nog niet per se taal?

b. Dieren herhalen bekende patronen, alleen mensen maken steeds nieuwe zinnen.

De uitdrukkingmogelijkheden van dieren zijn beperkt. Ze herhalen steeds bekende, vrij eenvoudige patronen. De inhoud van de communicatie wordt voor een groot deel bepaald door de omstandigheden, zoals honger. Toch zijn er wel dieren die kunnen 'praten' over dingen die zich niet in de directe omgeving bevinden: bijen. Er zijn ook een paar diersoorten die hun 'taal' aangeleerd krijgen: sommige dolfinen en zangvogels, en natuurlijk papegaaien.

<http://www.weekvanhethuisdier.nl/>
<http://www.kennislink.nl/web/show?id=144326>

Anders consumeren

7. Welk van deze woorden is samengesteld uit twee werkwoorden?

c. Spelevaren

Deze samenstelling bestaat uit spelen en varen, twee werkwoorden. Het woord betekent: voor je plezier varen. Bevel en tanden zijn zelfstandige naamwoorden, dus a en b zijn fout. Ook antwoord d is niet opgebouwd uit twee werkwoorden: tevreden is een bijvoeglijk naamwoord.

<http://neon.niederlandistik.fu-berlin.de/morphology/composition/>

Brekend nieuws

8. Welke uitdrukking kan letterlijk worden vertaald?

b. Een gegeven paard niet in de bek kijken

Geloof het of niet, maar dit spreekwoord wordt vertaald als *Don't look a gift horse in the mouth*, bijna letterlijk dus! De vertalingen van de andere spreekwoorden zijn: *The straw that broke the camel's back*, *It's raining cats and dogs* en *It's a storm in a tea cup*. Heel wat anders dus. Dat de letterlijke vertaling niet altijd passend is, levert nog weleens hilarische situaties op. Zo wist de toenmalige premier Gerbrandy in 1940 niet hoe hij in het Engels beleefd moest groeten. Op audiëntie bij zijn Engelse collega Winston Churchill, kwam hij binnen en zei: "Good bye." Churchill reageerde met: "That was the shortest meeting I ever had."

<http://taalunieversum.org/nieuws/1733/>
http://en.wikiquote.org/wiki/Dutch_proverbs

Partners

De Praktijk
 natuurwetenschappelijk onderwijs

Mede mogelijk dankzij

Universiteit Leiden

Universiteit Utrecht
 Faculteit Geesteswetenschappen

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

De Talenquiz is een initiatief van De Taalstudio en De Praktijk en wordt geschreven door De Taalstudio. De quiz wordt maandelijks gratis verstuurd naar de abonnees en daarnaast verspreid via www.taalstudio.nl, www.kennisnet.nl en www.kennislink.nl. De Taalstudio is volstrekt onafhankelijk in onderwerpkeuze, formulering en verwijzing. Op dit product zijn de Algemene Voorwaarden van de Taalstudio van toepassing.